

การติดตามผลการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิทยาศาสตร์ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ปีการศึกษา 2533

ดร.กนกิตา นิวร์รุลกุล*

ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งทางโรงเรียนจัดให้มีการสอนศาสนาอิสลามแก่นักเรียนทุกระดับชั้นควบคู่ไปกับการสอนวิชาสามัญ จากการศึกษาวิจัยพบว่าการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประสบผลสำเร็จอย่างมากในเชิงปริมาณ แต่ในด้านคุณภาพยังไม่อาจกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จ ทั้งนี้สาเหตุสำคัญประการหนึ่งสืบเนื่องมาจากปัญหาสื่อการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนและอุปกรณ์การสอนมีไม่เพียงพอ วิธีสอนของครูสอนศาสนา ยังไม่เหมาะสม ครูผู้สอนใช้สื่อประกอบการสอนน้อยมากและวิธีการสอนไม่น่าสนใจ (อารมณี มามะ 2529 : 30)

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เห็นความสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นอย่างมาก และตระหนักถึงปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครูสอนในโรงเรียนดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนของครูสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจากศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามโครงการแผนพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ประจำปี 2533

*ผู้ช่วยศาสตราจารย์ระดับ 8 ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

โครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผลิตสื่อต้นแบบ เพื่อใช้ประกอบการสอนระดับต้น (อับดีตาลัยะห์) วิชาศาสนบัญญัติ วิชาศาสนประวัติ และวิชาการอ่าน-สนทนาภาษาอาหรับ พร้อมจัดพิมพ์สื่อต้นแบบตามรายวิชาดังกล่าว และมอบให้แก่โรงเรียนและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การใช้สื่อการสอนที่ทางโครงการฯ ผลิตให้แก่ครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา รวม 288 คน ให้ความรู้ทั้งด้านเทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการศึกษา โดยมีโครงการย่อยในการดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 6 โครงการ คือ

1. โครงการวิจัยเชิงสำรวจสภาพและปัญหาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
2. โครงการศึกษาข้อมูลพื้นฐานประกอบการจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ : ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้าครูผู้สอนวิชาศาสนาที่มีต่อการใช้สื่อการสอนในวิชาศาสนา ของผู้สอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
3. โครงการจัดประชุมอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการสร้างสื่อต้นแบบ
4. โครงการผลิตสื่อต้นแบบ ทดลอง ปรับปรุง และพัฒนาสื่อวิชาศาสนา
5. โครงการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องเทคนิควิธีสอน การใช้สื่อการสอนการวัดและประเมินผลการศึกษาแก่ครูสอนวิชาศาสนาอิสลามในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้
6. การประเมินผลโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

โครงการย่อย 5 ใน 6 โครงการของโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จในบึงประมาณ 2533 ยังคงขาดโครงการย่อยโครงการที่ 6 ซึ่งเป็นการประเมินโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าเพื่อให้ทราบถึงสภาพปัจจุบันและปัญหา ในการดำเนินการตามโครงการฯ ของโรงเรียนที่ได้รับสื่อการสอนและครูที่ได้รับการอบรมว่ามีผลอย่างไร โรงเรียนและครูได้นำความรู้และสื่อที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนหรือไม่อย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้าง อีกทั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะต้องใช้ในการวางแผนพัฒนาโครงการฯ ให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพพอแก่แห่งจริง เพื่ักกระตุ้นให้

ครูและโรงเรียนเปลี่ยนพฤติกรรม เห็นความสำคัญของการเรียนการสอนเทคโนโลยีวิธีการสอน การใช้สื่อการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน การประเมินผลโครงการครั้งนี้ใช้ข้อมูลในเชิงคุณภาพและข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยศึกษาจากสภาพการใช้สื่อการสอน สภาพของสื่อการสอน พฤติกรรมการสอน และ เจตคติของครู ผู้บริหาร และนักเรียนที่มีต่อการใช้สื่อการสอน ซึ่งทางโครงการได้จัดหา จัดซื้อและผลิตให้โรงเรียน จึงได้จัดให้มีการติดตามและประเมินผลโครงการนี้ขึ้น ทั้งนี้ผลที่จะได้รับในอนาคต คือ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนวิชาศาสนาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขตพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ตามนโยบายของสำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติและศูนย์อำนวยการจังหวัดชายแดนภาคใต้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิจัยและติดตามเกี่ยวกับผลที่ได้รับ จากการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จัดทำตามโครงการแผนพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี 2533
2. เพื่อนำผลจากการวิจัยติดตามผลมาปรับปรุงและพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น
3. เพื่อส่งเสริมให้การพัฒนาการใช้สื่อการสอน วิชาศาสนาของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยโครงการติดตามผลโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในครั้งนี้ได้ออกแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ คือ (1) แบบสอบถามติดตามผลโครงการติดตามการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนา สำหรับครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ ครูสอนศาสนาวิชาศาสนาประวัติ และครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ (2) แบบสอบถามติดตามผลโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับผู้บริหารวิชาการของโรงเรียนและครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ และ (3) แบบสอบถามติดตามผลโครงการพัฒนาการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำหรับนักเรียนระดับต้น (อับตีดอฮ์ยัต)

การตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม เป็นการตรวจให้คะแนนตามระดับความรู้สึกและความ
คิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม คำตอบไม่มีผิด ไม่มีถูก ซึ่งมีระดับในการให้คะแนนมีดังนี้

มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
มาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1

และเกณฑ์ในการแปลผลการประเมินความคิดเห็น มี 2 ประเภทคือ

1. ค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ย	ระดับประเมิน
3.37 - 5.00	ดีหรือดีมาก
2.34 - 3.36	ปานกลาง
0 - 2.33	ต่ำหรือน้อย

2. ค่าร้อยละ

ค่าร้อยละ	ระดับประเมิน
80 - 100	ดีมากหรือมากที่สุด
70 - 79	ดีหรือดีมาก
60 - 69	ปานกลาง
50 - 59	น้อยหรือผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
0 - 49	น้อยที่สุดหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

หลังจากรวบรวมข้อมูลแล้ว คณะผู้วิจัยได้ทำการตรวจให้คะแนน วิเคราะห์ เขียนรายงาน
และจัดทำรูปเล่ม เสนอให้สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

สรุปผลการวิจัย

1. ครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ มีอายุระหว่าง 26-40 คิดเป็นร้อยละสูงสุด 60.7 มีระดับการศึกษาวุฒิสายสามัญ คือ ม.3 ร้อยละสูงสุด 57.1 ระดับการศึกษาวุฒิสายศาสนา คือ ระดับปลาย (ชานาวิยะห์) ร้อยละสูงสุด 57.1 ไม่มีวุฒิสายวิชาชีพครูร้อยละ 92.9 มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละสูงสุด 64.3 มีชั่วโมงสอนอยู่ระหว่าง 11-16 ชั่วโมง ร้อยละสูงสุด 94.4 ไม่มีงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอน ร้อยละสูงสุด 60.7 และเคยเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอนของโครงการร้อยละสูงสุด 64.3

1.2 การประเมินผลการใช้สื่อการสอน

ด้านสภาพการเรียนรู้การสอน

จากการประเมินภายหลังสิ้นสุดโครงการ ด้านสภาพการเรียนรู้การสอนของครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ พบว่า ในด้านการเตรียมการสอนของครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ มีเกณฑ์การปฏิบัติระดับปานกลาง และการเรียนการสอนและเทคนิควิธีการสอน ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ มีการแสดงบทบาทสมมติ เช่น แสดงท่าละหมาด และมีการสรุปรายงานอยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติปานกลางเช่นกัน

ด้านความสามารถและระดับการใช้สื่อการสอน

ครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ มีความสามารถสูงมากในการใช้สื่อการสอนที่ได้รับจากโครงการและระดับการนำสื่อการสอนที่ได้รับจากโครงการไปใช้ประกอบการสอน มีเกณฑ์การปฏิบัติระดับมาก เช่น การใช้สมุดลำดับภาพประกอบวิชาศาสนบัญญัติชุดที่ 2 รูปแผนการละหมาด และชุดที่ 3 เรื่องชนิดของอะยิฮ์

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้การสอนในห้องเรียน

จากการประเมินครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ พบว่า บรรยากาศการเรียนรู้การสอนวิชาศาสนบัญญัติในห้องเรียนดีมาก โดยเฉพาะการนำสื่อการสอนของโครงการเข้าไปใช้ เช่น นักเรียนกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน สภาพการเรียนรู้การสอนสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและแนวทางของหลักสูตร นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็ว ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้วิชาศาสนบัญญัติในห้องเรียนมีความสนุกสนานและมีชีวิตชีวาดีมาก

ด้านเจตคติต่อการใช้สื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ ทุกกลุ่มอายุทุกระดับการศึกษา มีเจตคติที่ดีมากต่อการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนบัญญัติของโครงการฯ

ด้านแนวทางการปรับปรุงสื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ ทุกกลุ่มอายุและระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการสอนวิชาศาสนบัญญัติระดับต้น ที่โครงการฯ จัดซื้อจัดทำให้ ยังไม่ควรปรับปรุง แต่ครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติมีความเห็นว่าการปรับปรุงสื่อการสอนประเภท สมุดลำดับภาพประกอบการสอนวิชาศาสนบัญญัติชุดที่ 1 เรื่องวิธีการอาบน้ำละหมาด ถึงร้อยละ 57.1

ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ

พบว่าครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ ส่วนมากเสนอแนะให้มีการจัดอบรม เพื่อทบทวนหรือเสริมประสบการณ์ในการใช้สื่อการสอนเพิ่มขึ้น

ด้านสภาพของสื่อการสอนที่ได้รับ

จากการประเมินผลของครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ ภายหลังสิ้นสุดโครงการ พบว่า สภาพของสื่อการสอนไม่ว่าในเชิงคุณภาพ และความเหมาะสมอยู่ในระดับดี และความเหมาะสมกับชั้นเรียน แต่สภาพของสื่อการสอนและปริมาณของสื่อการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 การเปรียบเทียบการติดตามผลการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติ

ด้านสภาพการเรียนการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติที่มีต่อ สภาพการเรียนการสอนระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่าง ประสบการณ์และการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามตัวแปรเหล่านั้น

ด้านการเตรียมการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนบัญญัติที่มีต่อการเตรียม การสอน ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ ระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปรเหล่านั้น

ด้านความสามารถในการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนาเบญญูติที่มีต่อความสามารถในการใช้สื่อการสอนที่ได้รับจากโครงการ ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามตัวแปรเหล่านั้น แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างประเภทการเผด็จิตต่ำกว่า 5 ปี 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป พบว่า ความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนาเบญญูติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูที่เพิ่งทำงานใหม่ ๆ ต่ำกว่า 5 ปี มีความสามารถในการใช้สื่อการสอนเด็กกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนนาน ๆ คือ 6-10 ปี และ 11 ปีขึ้นไป

ด้านระดับการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนาเบญญูติที่มีต่อระดับการใช้สื่อการสอนระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนาเบญญูติที่มีเจตคติต่อการใช้สื่อการสอนของโครงการระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ครูสอนศาสนาวิชาศาสนาเบญญูติ

2.1 ข้อมูลทั่วไป

ครูสอนศาสนาวิชาศาสนาเบญญูติ มีอายุระหว่าง 26-40 ปี คิดเป็นร้อยละสูงสุด 67.7 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา คือ 3 ร้อยละสูงสุด 30.0 ระดับการศึกษาศาสนา คือระดับปลาย ร้อยละสูงสุด 60.0 ไม่มีวุฒิสถาวิทยาคหครูร้อยละ 96.7 มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละสูงสุด 70.0 มีชั่วโมงสอนไม่เกิน 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละสูงสุด 83.3 ไม่มีงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอนร้อยละสูงสุด 80.0 และเคยเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอนของโครงการร้อยละ 50

2.2 การประเมินผลการใช้สื่อการสอน

ด้านสภาพการเรียนรู้การสอน

จากการประเมิน ภายหลังสิ้นสุดโครงการ สภาพการเรียนรู้การสอนของครูสอน
ศาสนาวิชาศาสนประวัติ พบว่า ในด้านการเตรียมการสอนของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติมีเกณฑ์
การปฏิบัติระดับปานกลาง ส่วนด้านการเรียนรู้การสอนและเทคนิควิธีการสอน ไม่ว่าจะเป็นการ
แจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบ การนำเข้าสู่บทเรียน การสาธิตให้นักเรียนดู เช่น การอ่าน
อัลกุรอาน เป็นต้น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สอน มีการสรุปบทเรียนและมีการประเมินผล
นักเรียนเป็นระยะที่เหมาะสม อยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติระดับดี

ด้านความสามารถและระดับการใช้สื่อการสอน

ครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติมีความสามารถสูงในการใช้สื่อการสอนที่ได้รับ
จากโครงการและระดับการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนประวัติที่ได้รับจากโครงการไปใช้ประกอบการสอน มี
เกณฑ์การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เช่น แผนที่คาบสมุทรอาหรับในสมัยท่านนบี แผนที่อาณาจักรอิสลาม
และภาพพลิกชุดใหญ่ วิชาศาสนประวัติชุดที่ 2 เรื่องวงศ์ตระกูลของท่านนบี

ด้านสภาพของสื่อการสอนที่ได้รับ

จากการประเมินผลของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติ ภายหลังสิ้นสุดโครงการ
พบว่า สภาพของสื่อการสอนไม่ว่าในเชิงคุณภาพและความเหมาะสมอยู่ในระดับดี แต่ความเพียงพอ
ของปริมาณสื่อที่ได้รับอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านบรรยากาศการเรียนรู้การสอนในห้องเรียน

จากการประเมินผลของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติ ภายหลังสิ้นสุดโครงการ
พบว่า บรรยากาศการเรียนรู้การสอนวิชาศาสนประวัติในห้องเรียนดีมาก เป็นบรรยากาศการเรียนรู้ในห้อง
เรียนที่มีชีวิตชีวา นักเรียนกล้าแสดงออกและแสดงความคิดเห็น เป็นต้น นักเรียนทราบจุดประสงค์ใน
การเรียนรู้การสอน นักเรียนกระตือรือร้นให้ความสนใจในการเรียน

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนประวัติ

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับศึกษา มีเจตคติที่ดี
มากต่อการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนประวัติที่ได้รับจากโครงการ

ด้านแนวทางการปรับปรุงสื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติ ทุกกลุ่มอายุ และระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการสอนวิชาศาสนประวัติระดับต้น ที่โครงการจัดซื้อจัดทำ ควรจะมีการปรับปรุง เช่น แผนที่คาบสมุทรอาหรับในสมัยท่านนบี แผนที่อาณาจักรอิสลาม

ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติ ส่วนมากเสนอแนะให้มีการจัดอบรม เพื่อทบทวนหรือเสริมประสบการณ์การใช้สื่อการสอนเพิ่มขึ้น

2.2 การเปรียบเทียบการติดตามผลการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติ

ด้านสภาพการเรียนการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการรับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านการเตรียมการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติที่มีต่อสภาพการเรียนการสอนระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการรับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านความสามารถในการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติที่มีต่อความสามารถในการใช้สื่อการสอนที่ได้รับจากโครงการ ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการรับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านระดับการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติที่มีต่อระดับการใช้สื่อการสอนระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างอายุ ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการรับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาศาสนประวัติที่มีเจตคติต่อการ
การใช้สื่อการสอนของโครงการฯ ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด และหว่างประสบการณ์
พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอนของครูสอน
ศาสนาวิชาศาสนประวัติระหว่างกลุ่มอายุ 3 กลุ่ม คือ 20-25 ปี 28-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป มีความคิด
เห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 และเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนา
วิชาศาสนประวัติระหว่างครูที่มีการเข้ารับการอบรมและไม่เคยเข้ารับการอบรมแล้ว พบว่า ครูทั้ง
2 กลุ่มมีเจตคติต่อการใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

3. ครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ มีอายุระหว่าง 26-40 ปี คิดเป็นร้อยละสูงสุด
66.7 มีระดับการศึกษาวุฒิการศึกษายาสสามัญ คือ มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละสูงสุด
33.6 ระดับการศึกษาวุฒิการศึกษาศาสนา คือ ระดับปปลาย (ชานาวิยะห์) ร้อยละสูงสุด 41.7
ไม่มีวุฒิการศึกษายาวิชาชีพร้อยละ 100 มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-5 ปี ร้อยละสูงสุด
62.4 มีชั่วโมงสอนไม่เกิน 1 ชั่วโมง ร้อยละสูงสุด 66.7 ไม่มีงานพิเศษนอกเหนือจากงานสอน
ร้อยละสูงสุด 75 และเคยเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอนของโครงการร้อยละ 58.4

3.2 การประเมินผลการใช้สื่อการสอน

ด้านสภาพการเรียนการสอน

จากการประเมินผลภายหลังสิ้นสุดโครงการฯ สภาพการเรียนการสอน
ของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ พบว่า ในด้านการเตรียมการสอนของครูสอนศาสนา
ภาษาอาหรับมีเกณฑ์การปฏิบัติระดับปานกลาง และการเรียนการสอนและเทคนิควิธีการสอน ไม่ว่าจะ
เป็นการชี้แจงจุดประสงค์ในการสอนให้นักเรียนทราบ การนำเข้าสู่บทเรียน การสาธิตการอ่านออกเสียง
คำศัพท์ภาษาอาหรับ เป็นต้น อยู่เกณฑ์การปฏิบัติระดับดี

ด้านความสามารถและระดับการใช้สื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ มีความสามารถปานกลางในการ
ใช้สื่อการสอนและระดับการนำสื่อการสอนที่ได้รับจากโครงการฯ ไปใช้ประกอบการสอนมีเกณฑ์ปฏิบัติ
ระดับปานกลาง ที่ใช้มากคือพจนานุกรมภาษาอาหรับ

ด้านบรรยากาศการเรียนการสอนในห้องเรียน

จากการประเมินการสอนของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ ภายหลังสิ้นสุดโครงการฯ พบว่า บรรยากาศการเรียนการสอนวิชาภาษาอาหรับในห้องเรียนระดับดี โดยเฉพาะการนำสื่อการสอนของโครงการเข้าไปใช้ ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็ว นักเรียนมีความกระตือรือร้นและนักเรียนทราบบจุดประสงค์ในการเรียนการสอน เป็นต้น

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับการศึกษา มีเจตคติที่ดีมากต่อการใช้สื่อการสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับของโครงการฯ

ด้านแนวทางการปรับปรุงสื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับทุกกลุ่มอายุและระดับการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงสื่อการสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับระดับต้นที่โครงการฯ จัดซื้อจัดทำให้ว่ายังไม่ต้องมีการปรับปรุง

ด้านปัญหาและข้อเสนอแนะ

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับส่วนมากเสนอแนะ ให้มีการจัดอบรมเพื่อทบทวนหรือเสริมประสบการณ์การใช้สื่อการสอนเพิ่มขึ้น

3.3 การเปรียบเทียบการติดตามผลการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับ

ด้านสภาพการเรียนการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับที่มีต่อสภาพการเรียนการสอน ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างประสบการณ์และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ คือ 20-25 ปี 26-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป พบว่า ความคิดเห็นของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ด้านการเตรียมการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับที่มีต่อการเตรียมการเรียนการสอน ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างประสบการณ์และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ คือ 20-25 ปี 26-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป พบว่า ความคิดเห็นของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ด้านความสามารถในการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับที่มีต่อความสามารถในการใช้สื่อการสอน ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ คือ 20-25 ปี 26-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป พบว่า ความคิดเห็นของครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ด้านระดับการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับที่มีต่อการใช้สื่อการสอน ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอนของโครงการฯ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาภาษาอาหรับที่มีเจตคติต่อการใช้สื่อการสอน ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างประสบการณ์ และระหว่างการเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอนของโครงการฯ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผู้บริหารวิชาการ

4.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้บริหารวิชาการโรงเรียนเป็นเพศชายร้อยละสูงสุด 76.7 มีระดับการศึกษาวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา คือ อนุปริญญาร้อยละสูงสุด 47.7 เคยเข้ารับการอบรมการใช้สื่อการสอนโครงการฯ ร้อยละ 59.3

4.2 การประเมินผลการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา

ด้านพฤติกรรมการสอน

ผู้บริหารวิชาการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติมาก เช่น มีการเตรียมการสอน ใช้เทคนิคการสอนวิชาศาสนาเปลี่ยนไปจากเดิม มีการทดสอบนักเรียนเป็นกลุ่มย่อยและนำผลการสอนไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพิ่มเติม การแนะนำเทคนิคการสอนแก่เพื่อนครูและแนะนำการใช้สื่อการสอนแก่เพื่อนครู มีการปฏิบัติอยู่ระดับปานกลาง

ด้านสภาพการเรียนการสอน

ผู้บริหารวิชาการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา พบว่า สภาพการเรียนการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติดี เช่น แจ่มจุดประสงค์ในการสอนให้นักเรียนทราบ มีการนำเข้าสู่บทเรียน มีการสาธิตให้นักเรียนดู มีการแสดงบทบาทสมมุติ มอบงานให้นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล ให้ออกาสนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น แต่ในการสร้างสถานการณ์จำลอง อยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติปานกลาง จัดให้นักเรียนอภิปรายและการใช้สื่อประกอบในการสอนอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติปานกลาง

ด้านเจตคติต่อการใช้สื่อการสอน

พบว่า ผู้บริหารวิชาการโรงเรียนเห็นเจตคติที่ดีมาต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อโครงการ

ข้อจัดทำให้

4.3 การเปรียบเทียบผลการติดตามการใช้สื่อการสอนของครูศาสนาทั้ง 3 วิชาและวิธีสอนและเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา ตามความคิดเห็นของครูผู้บริหารวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารวิชาการที่อยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ

5.1 ข้อมูลทั่วไป

ครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ เป็นเพศชายร้อยละสูงสุด 55 มีระดับการศึกษาวุฒิการศึกษาสายสามัญคือ อนุปริญญาร้อยละสูงสุด 58.3 และเคยเข้ารับการอบรมร้อยละสูงสุด 60

5.2 การประเมินผลการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา

ด้านพฤติกรรมการสอน

ครูสอนศาสนาวิชาสามัญอื่น ๆ ประเมินพฤติกรรมการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา อยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติมาก เช่น มีการเตรียมการสอน มีความกระตือรือร้นในการสอนใช้เทคนิคการสอนวิชาศาสนาเปลี่ยนไปจากเดิม ครูมีการทดสอบนักเรียนบ่อย และมีการนำผลการสอบไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นต้น แต่ในแง่ของการใช้สื่อประกอบของโครงการฯ การสร้างและปรับปรุงสื่อการสอนเพิ่มเติมและการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ส่งเสริมกิจกรรมแตกต่างกันไปจากที่เคยปฏิบัติมา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านสภาพการเรียนรู้การสอน

ครูสอนศาสนาวิชาสามัญอื่น ๆ ประเมินสภาพการเรียนรู้การสอนของครูสอนวิชาอื่น ๆ พบว่า สภาพการเรียนรู้การสอนของครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ อยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติมาก เช่น มีการค้นคว้าจากหนังสือหลายเล่มได้ปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในกลุ่มผู้สอนวิชาเกี่ยวกับการนำเข้าสู่บทเรียน การแจ้งจุดประสงค์ในการสอน การสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติ การมอบหมายให้นักเรียนทำงานเป็นรายบุคคล และให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น แต่การสร้างสถานการณ์จำลอง การจัดให้นักเรียนอภิปรายและการใช้สื่อประกอบในการสอนอยู่ในเกณฑ์การปฏิบัติระดับปานกลาง

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอน

พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ทุกกลุ่มอายุ ทุกระดับการศึกษา มีเจตคติที่ดีมากต่อการใช้สื่อการสอนของโครงการฯ

5.3 การเปรียบเทียบผลการติดตามการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา

เมื่อเปรียบเทียบผลการประเมินพฤติกรรมการสอน สภาพการเรียนรู้การสอนและเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอนของครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ความคิดเห็นของครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .

6. นักเรียนอิสลามศึกษาตอนต้น (อับดีตาอียะห์)

นักเรียนอิสลามศึกษาระดับต้น (อับดีตาอียะห์) ส่วนมากอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ร้อยละสูงสุด 49.7 ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาศาสนาทั้ง 3 วิชา ในทางชอบมาก แต่การนำอุปกรณ์การสอนมาใช้ของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา อยู่ในระดับปานกลาง

7. การเปรียบเทียบผลการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการสอนวิชาศาสนาของโครงการของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา

ด้านพฤติกรรมการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการและครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนหรือการปฏิบัติการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างระดับการศึกษาและระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างอายุ คือ 20-25 ปี 26-40 ปี และ 41 ปีขึ้นไป พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการและครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ในทั้ง 3 กลุ่มอายุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ด้านสภาพการเรียนรู้การสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการและครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ที่มีต่อสภาพการเรียนรู้การสอนของครูสอนศาสนาทั้ง 3 วิชา ระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างกลุ่มอายุ ระหว่างระดับการศึกษา และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเจตคติที่มีต่อการใช้สื่อการสอน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารวิชาการและครูสอนศาสนาวิชาอื่น ๆ ที่มีเจตคติต่อสื่อการสอนของโครงการระหว่างจังหวัด ระหว่างโรงเรียน 3 ขนาด ระหว่างกลุ่มอายุ ระหว่างระดับการศึกษา และระหว่างการเข้ารับการอบรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บรรณานุกรม

- อารมณี มามะ. รายงานวิจัยเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการสอนวิชาศาสนาอิสลามของ
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เขตการศึกษา 2. ยะลา : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน ประจำเขตการศึกษา 2, 2529. (อัดสำเนา)